Neljapäev, 11. juuni 2015

P8_TA(2015)0233

Hiljutised teated kõrgel tasemel toimunud korruptsioonijuhtumitest FIFAs

Euroopa Parlamendi 11. juuni 2015. aasta resolutsioon FIFA kõrgeid ametnikke puudutavate korruptsioonijuhtumite hiljutise paljastamise kohta (2015/2730(RSP))

(2016/C 407/12)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni 3. veebruari 2014. aasta ELi korruptsioonivastase võitluse aruannet (COM(2014)0038),

— võttes arvesse komisjoni 6. juuni 2011. aasta teatist „Võitlus korruptsiooniga Euroopa Liidus“ (COM(2011)0308),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ([1]),

— võttes arvesse komisjoni 18. jaanuari 2011. aasta teatist „Euroopa mõõtme arendamine spordis“ (COM(2011)0012),

— võttes arvesse oma 2. veebruari 2012. aasta resolutsiooni Euroopa mõõtme kohta spordis ([2]),

— võttes arvesse komisjoni 11. juulil 2007 avaldatud valget raamatut spordi kohta (COM(2007)0391),

— võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 21. mai 2014. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu spordialase töökava (2014–2017) kohta,

— võttes arvesse oma 14. märtsi 2013. aasta resolutsiooni võistluste tulemuste kokkuleppimise ja korruptsiooni kohta spordis ([3]),

— võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 23. aprilli 2015. aasta resolutsiooni jalgpalli juhtimise reformi kohta,

— võttes arvesse programmi „Erasmus+“ raamesse kuuluvat uut spordiprogrammi ning eelkõige selle eesmärki võidelda spordi ausust ohustavate piiriüleste probleemidega, nagu doping, võistluste tulemuste kokkuleppimine ja vägivald, aga ka igasugune sallimatus ja diskrimineerimine, ning edendada ja toetada spordis head juhtimistava,

— võttes arvesse dokumenti „Stockholmi programm – avatud ja turvaline Euroopa kodanike teenistuses ja nende kaitsel“,

— võttes arvesse FIFA põhikirja artiklit 2, milles sätestatakse muu hulgas järgmised FIFA eesmärgid: edendada ausameelsust, eetikat ja ausat mängu, et vältida mis tahes meetodeid ja tavasid (nagu korruptsioon, doping või mängutulemustega manipuleerimine), mis võiksid kahjustada mängude, võistluste, mängijate, ametnike ja liikmete usaldusväärsust või põhjustada jalgpalli kuritarvitamist,

— võttes arvesse Michael Garcia aruannet 2018. ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste vastuolulise pakkumisprotsessi kohta, mille FIFA nõustus avaldama 2014. aasta detsembris,

— võttes arvesse kodukorra artikli 128 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,

([1]) ELT L 141, 5.6.2015, lk 73.
([2]) ELT C 239 E, 20.8.2013, lk 46.
([3]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0098.

Neljapäev, 11. juuni 2015

A. arvestades, et Šveitsi ametivõimud vahistasid 27. mail 2015 Zürichis 14 FIFA ametnikku, teiste seas asepresidendi; arvestades, et vahistamised toimusid USA justiitsministeeriumi nõudmisel, mille aluseks olid rahapesu, väljapressimist, pettust ning enam kui 150 miljoni USA dollari suuruses summas altkäemaksu võtmist puudutavad süüdistused;

B. arvestades, et Šveitsi ja USA ametivõimud on ühtlasi algatanud eraldi kriminaaluurimise seoses 2018. ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste korraldamisõiguse andmisega vastavalt Venemaale ja Katarile;

C. arvestades, et FIFA on tegutsenud palju aastaid aruandekohustuseta, läbipaistmatu ja äärmiselt korrumpeerunud organisatsioonina; arvestades, et hiljutised vahistamised kinnitavad, et pettus ja korruptsioon on FIFAs süsteemsed, levinud ja püsivad, mitte ei hõlma sobimatu käitumise üksikjuhtumeid, nagu väidab FIFA endine president Joseph Blatter;

D. arvestades, et FIFA juhtivtöötajate vahistamisest ja nende vastu esitatud süüdistustest ning FIFA organisatsiooni haaranud kriisist hoolimata valiti Joseph Blatter 29. mail 2015 viiendat korda FIFA presidendiks; arvestades, et Joseph Blatteri tagasivalimine FIFA presidendiks ja otsus mitte avaldada Garcia aruande järeldusi seoses Venemaa ja Katari valimisega vastavalt 2018. ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste korraldajateks näitavad, et FIFA on tegutsenud vastutustundetult ja aruandekohustuseta ning ei soovi endiselt läbi viia reforme ega teha vajalikke muudatusi, et parandada rahvusvahelise jalgpalli juhtimist;

E. arvestades, et Joseph Blatteri tagasiastumine ja FIFA ametnike vahistamine on loonud eeldused FIFA struktuuride ja tavade põhjalikuks reformiks, mille eesmärk on tõhustada selle juhtimist ja võidelda organisatsioonis esineva korruptsiooniga ning mis peab toimuma kiiresti;

F. arvestades, et spordiorganisatsioonide usaldusväärsus on väga oluline, kuna nii elukutseline kui ka harrastussport on keskse tähtsusega rahu, inimõiguste austamise ja solidaarsuse ülemaailmses edendamises, need toovad ühiskonnale tervisealast ja majanduslikku kasu ning on väga tähtsad haridus- ja kultuurialaste põhiväärtuste esiletõstmisel ja sotsiaalse kaasatuse soodustamisel;

G. arvestades, et 3. juunil 2015. aastal tehtud avalduses mõistis Euroopa Komisjoni hariduse, kultuuri, noorte ja spordi volinik Tibor Navracsics FIFAs aset leidnud viimased arengud hukka ning nõudis usalduse taastamist ja hea juhtimistava kindla süsteemi kehtestamist FIFAs;

H. arvestades, et komisjon ja nõukogu on tunnistanud, et jalgpalli paremaks juhtimiseks on vaja jalgpalliliitude ja riigiasutuste vahelist partnerlust, milles austataks elukutselise spordi isereguleerivat iseloomu ja mis on viinud sporditeemalise struktureeritud dialoogini;

I. arvestades, et spordiorganisatsioonide läbipaistvus, aruandekohustus ja demokraatia ehk teisisõnu hea juhtimistava on eeltingimus eneseregulatsiooniks ja selleks, et spordiliikumine saaks edukalt ja struktuursel tasandil vältida pettust ja korruptsiooni spordis ja nende vastu võidelda;

J. arvestades, et Euroopa Parlament on varem palunud jalgpalliliitudel kehtestada suurem demokraatia, läbipaistvus, legitiimsus ja aruandekohustus (s.t sõltumatu auditeerimisasutuse tehtav finantsaudit) ning hea juhtimistava, ning on palunud komisjonil anda suunised, kuidas võiks toetada legitiimset ja asjakohast eneseregulleerimist;

K. arvestades, et korruptsioon võib jätkuvalt õõnestada usaldust spordiinstitutsioonide vastu ja ohustada spordi usaldusväärsust tervikuna, kui seda küsimust ei käsitleta viivitamata ja nõuetekohaselt;

L. arvestades, et korruptsioonivastane võitlus on üks prioriteetidest, mis on seatud Stockholmi programmis, millest komisjon juhindub oma tegevuses justiits- ja siseküsimuste valdkonnas;

M. arvestades, et sport kujutab endast ka ELi majanduse suurt ja kiiresti kasvavat sektorit ning annab olulise panuse majanduskasvu ja töökohtade loomisse, kusjuures selle lisaväärtus ja tööhõivealane mõju ületavad keskmist kasvumäära;

1. mõistab hukka FIFAs paljastatud süsteemse ja põlastusväärse korruptsiooni ning on seisukohal, et need süüdistused ei ole kaugeltki üllatavad;

2. palub spordiorganisatsioonidel, liikmesriikidel ja ELil teha igakülgset koostööd kõikide käimasolevate ja tulevaste juurdlustega, mille käigus uuritakse süüdistusi FIFA korruptiivse tegevuse kohta;

3. toonitab, kui oluline on Šveitsi ja USA õiguskaitseasutuste juurdlus, mis käsitleb FIFA täitevkomitee otsuseid anda 1998., 2010., 2018. ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste korraldamise õigus vastavalt Prantsusmaale, Lõuna-Aafrika Vabariigile, Venemaale ja Katarile;

4. rõhutab, kui tähtis on tagada, et FIFA varasemate korruptsioonijuhtumite järeluurimine hõlmaks vajaduse korral kõigi finantsrikkumistega seotud ametnike ametist vabastamist, samuti tuleb läbi vaadata korruptiivse või kriminaalse tegevusega seotud otsused; nõuab, et EL jälgiks seda protsessi teraselt ning looks vajalikud tingimused erapooletuks väliseks juurdluseks; väljendab heameelt FIFA auditi- ja vastavuskomitee juhi avalduse üle, et 2018. ja 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste korraldamist käsitlevad otsused võidakse kehtetuks tunnistada, kui tõenditest ilmneb, et otsuste aluseks oli korruptiivne tegevus;

5. mõistab hukka asjaolu, et FIFA ei ole Garcia aruannet täielikult avaldanud, ehkki ta nõustus 2014. aasta detsembris seda tegema, ning palub FIFA-l seda kiiremas korras teha;

6. tuletab meelde, kui tähtsad on selged ja läbipaistvad eeskirjad jalgpalli maailmameistrivõistluste korraldamisõiguse andmisel ning asjakohase teavitus- ja järelevalvemehhanismi loomine, mille abil tagatakse, et menetlus kindlustab kandidaatriikide võrdse kohtlemise ning ainult projektide hindamisel põhineva lõpliku otsuse langetamise;

7. kutsub kõiki rahvusvahelisi spordiorganisatsioone üles tagama, et iga riik, kes soovib korraldada spordi suurüritust, kohustub kõigi ürituse korraldamise ja läbiviimisega seotud tegevuste puhul järgima põhiõiguste osas rahvusvahelisi standardeid;

8. väljendab muret Kataris 2022. aasta jalgpalli maailmameistrivõistluste taristut ehitavate võõrtöötajate olukorra pärast, muu hulgas nn kafala süsteemi pärast, mis kujutab endast sunniviisilist tööd, ohtlike töötingimuste pärast ning selle pärast, et töötajaid sunnitakse töötama suures kuumuses kuus päeva nädalas ja elama ülerahvastatud viletsates töölaagrites; palub Kataril ratifitseerida, üle võtta ja jõustada peamised töötajate õigused ning ÜRO kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse rahvusvaheline konventsioon;

9. rõhutab, et korruptsioon ja rahapesu on olemuslikult seotud ning paljudes liikmesriikides on esinenud võistluste tulemuste kokkuleppimist ja muid finantskuritegusid, mis on sageli seotud rahvusvahelisel tasandil tegutsevate kuritegelike organisatsioonidega;

10. kiidab uurivat ajakirjandust, mis avaldas tõsist muret seoses korruptsiooniga FIFAs ja maailmameistrivõistluste korraldamisõiguse pakkumisprotsessiga; seoses sellega ergutab kõiki spordiorganisatsioone looma tõhusat reguleerivat raamistikku, et hõlbustada rikkumistest teatamist ja kaitsta rikkumisest teatajaid;

11. väljendab oma pikaajalist seisukohta, et korruptsioon FIFAs on lokkav, süsteemne ja sügavalt juurdunud, ning on veendunud, et see organisatsioon on rängalt kahjustanud ülemaailmse jalgpalli usaldusväärsust ja avaldanud hävitavat mõju kogu jalgpallile alates elukutselise jalgpalli kõrgeimatest tasanditest kuni rohujuuretasandi harrastusklubideni;

12. rõhutab kindlalt, et jalgpalli, kui maailma populaarseimat spordiala, ei tohi lasta sellest korruptsioonikultuurist määrida ning seda tuleks kaitsta FIFAs praegu aset leidvate sündmuste eest, mitte nende tõttu häbimärgistada;

13. kordab, et jalgpallil ja spordil üldisemalt on tugev positiivne sotsiaalne mõju miljonite kodanike ja eelkõige noorte igapäevaelule;

14. väljendab heameelt Joseph Blatteri tagasiastumise üle FIFA presidendi kohalt ning käimasolevate kriminaaljuurdluste üle; nõuab tungivalt, et FIFA täitevkomitee viiks ellu struktuurireformid, mis tooksid kaasa läbipaistvuse ja aruandekohustuse ning kindlustaksid FIFAs avatud, tasakaalustatud ja demokraatlikud otsustusprotsessid, muu hulgas uue presidendi valimisel, samuti nõuab nulltolerantsi poliitikat spordikorruptsiooni suhtes;

Neljapäev, 11. juuni 2015

15. väljendab siiski tõsist muret selle pärast, et FIFA kui maailma jalgpalli juhtorgani usaldusväärsuse taastamine ja vajalike kiirete reformide elluviimine ei saa tõeliselt alata enne, kui uus juhtkond on ametisse määratud, kuid see ei saa FIFA eeskirja kohaselt toimuda enne kui üheksa kuu pärast; seepärast palub FIFA-l kohe valida Joseph Blatteri asemele läbipaistval ja kaasaval viisil sobiv ajutine juht;

16. tuletab meelde, et spordiorganisatsioonide autonoomsuse ja eneseregulatsiooni tingimuseks on spordi hea juhtimistava kooskõlas läbipaistvuse, aruandekohustuse ja demokraatia põhimõtetega, ning rõhutab nulltolerantsi poliitika vajalikkust spordikorruptsiooni suhtes; rõhutab, et otsustusprotsessis peavad olema asjakohaselt esindatud kõik sidusrühmad, ning märgib, et kasutusele võib võtta muude spordiorganisatsioonide parimad tavad;

17. nõuab, et FIFA võtaks endale piiranguteta kohustuse vaadata põhjalikult läbi praegused ja varasemad otsused ning tegutseda edaspidi täiesti läbipaistvalt, muu hulgas tegevjuhtide ja kõrgema juhtkonna töötasude osas, et luua sisemised eneseregulatsiooniga seotud menetlused ning tõhusad tuvastus-, uurimis- ja karistusmehhanismid;

18. on veendunud, et see läbivaatamine peaks hõlmama FIFA põhikirja, struktuuri, tegevusjuhendeid ning tegevuspõhimõtteid ja tavasid, ametiaja piirangute ja sõltumatu hoolsuskohustuse kehtestamist täitevkomitee liikmetele, teiste seas presidendile, ning välist ja täiesti sõltumatut finantsauditit, mis hindaks FIFA finantsaruannete usaldusväärsust;

19. nõuab, et FIFA kohaldaks oma juhtkonna ja täitevkomitee suhtes rangeid eetikanorme ja käitumisjuhendit, mille üle teostaks järelevalvet sõltumatu järelevalveasutus;

20. palub kõigil spordiorganisatsioonidel võtta endale kohustus järgida head juhtimistava ja suurendada läbipaistvust, et vähendada korruptsiooni ohvriks langemise riski; soovitab sellega seoses paremini järgida soolist tasakaalu liikmete valimisel kõigi organisatsioonide juhatustesse ja täitevkomiteedesse, eelkõige tuletamaks meelde, et sport ja eriti jalgpall ei ole ainult meeste eesõigus; on veendunud, et selline toimimine annaks juurde läbipaistvust;

21. palub kõikidel lepingulistel sponsoritel ja ringhäälinguorganisatsioonidel nõuda ja toetada FIFA reformiprotsessi, võtta avalikult sõna korruptsiooni vastu spordis ning toetada oma sõnu jätkuva survega;

22. palub UEFA-l ja riikide jalgpalliliitudel suurendada oma jõupingutusi FIFA põhjalikuks reformimiseks ning eelkõige selleks, et viia 2016. aasta lõpuks ellu käesolevas resolutsioonis antud soovitused, nii otseselt kui ka oma esindajate kaudu FIFA täitevkomitees ja riikide jalgpalliliitudes;

23. palub komisjonil ja liikmesriikidel ELi spordialase töökava raames tõhustada hea juhtimistavaga seotud tööd ja meetmeid ja seada need prioriteediks ning kanda hoolt, et riikide spordialaliidud oleksid täielikult kaasatud meetmetesse, mille eesmärk on tagada parem juhtimine Euroopa ja rahvusvahelisel tasandil;

24. palub komisjonil liikmesriikidega koordineerides ning koostöös Interpoli, Europoli ja Eurojustiga võtta kõik vajalikud meetmed, muu hulgas tõhusad jõustamismeetmed, et käsitleda kõiki FIFA ja riikide jalgpalliliitude ametnike korruptsiooniilminguid ELi territooriumil, ning tõhustada Euroopa õiguskaitseasutuste koostööd ühiste uurimisrühmade ja prokuratuuride vahelise koostöö abil;

25. rõhutab, et pidades silmas spordis esineva korruptsiooni rahvusvahelist olemust, nõuab võitlus selle probleemiga tõhusamat koostööd kõigi sidusrühmade vahel, sh riigiasutuste, õiguskaitseorganite, sporditööstuse, sportlaste ja toetajate vahel, ning et tähtsustada tuleks ka koolitus- ja ennetusmeetmeid selles valdkonnas;

26. tunneb heameelt programmi „Erasmus+“ raamesse kuuluva uue spordiprogrammi üle, millega toetatakse riikidevahelisi haridusprojekte, et võidelda spordi ausust ja eetilisust ohustavate piiriüleste probleemidega, nagu doping, võistluste tulemuste kokkuleppimine ja vägivald, samuti sallimatuse ja diskrimineerimise kõik vormid, ning mille eesmärk on edendada ja toetada spordis head juhtimistava;

27. kutsub liikmesriike ja spordialaliite üles sportlasi ja tarbijaid juba alates noorest east ja spordi kõikidel (nii harrastajate kui ka elukutseliste) tasanditel asjakohaselt teavitama ja harima; soovitab spordiorganisatsioonidel luua ja jätkata terviklikke ennetavaid ja harivaid programme, millega kaasnevad selged kohustused klubidele, liigadele ja liitudele, eelkõige seoses alaealistega;

28. tunneb heameelt neljanda rahapesuvastase direktiivi suhtes hiljuti saavutatud kokkuleppe üle ning toetab uues õigusaktis sätestatud kõikide vahendite ennetavat kasutamist selle probleemi lahendamiseks; kutsub komisjoni üles ELi rahapesuvastaseid õigusakte järjepidevalt läbi vaatama, tagamaks, et need on piisavad võitluseks korruptsiooni vastu spordis ning ELis registreeritud spordialaliitude ja nende ametnike tegevuse kontrollimiseks;

29. nõuab, et võitlusega FIFA juhtimistegevuses toimuva korruptsiooni vastu kaasneksid ka selged FIFA, ELi, liikmesriikide ja muude sidusrühmade poolsed kohustused ja meetmed spordiorganisatsioone mõjutavate muude kuritegude, eelkõige võistluste tulemuste kokkuleppimise vastu, mis on sageli seotud rahvusvahelise tasandi organiseeritud kuritegevusega;

30. rõhutab, et kõik profispordi ja eelkõige jalgpalli tulevased reformid peaksid hõlmama sisulisi sätteid sportlaste, treenerite ja meeskondade õiguste kaitseks; rõhutab sellega seoses, kui tähtis on käsitleda Euroopa spordis olukorda, kus mängija õigused kuuluvad kolmandale osapoolele;

31. toetab kampaania „New FIFA Now“ üleskutset luua sõltumatu ja valitsusväline FIFA reformikomisjon, mille üle teostaks järelevalvet sõltumatu rahvusvaheline asutus;

32. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Rahvusvahelisele Jalgpalliliidule (FIFA), Euroopa Jalgpalliliidule (UEFA), riikide jalgpalliliitudele, Euroopa Profijalgpalli Liigade Liidule (EPFL), Euroopa Jalgpalliklubide Liidule (ECA) ja Rahvusvahelisele Profijalgpallurite Liidule (FIFPRO).